

Vážený pan
Milan Štěch
předseda Senátu Parlamentu České republiky
Valdštejnské náměstí 17/4
118 01 Praha 1

v Dobříši, dne 3. 5. 2015

Vážený pane předsedo,

dovoluji si Vám zaslat své vyjádření k „Upozornění na porušení § 7 odst. 6 zák. č. 181/2007 Sb.“ (dále jen „Upozornění“), které podal pan Adrian Portmann, Ph.D. k rukám Mandátového a imunitního výboru Senátu Parlamentu ČR.

Pan dr. Portmann ve svém Upozornění konstatuje, že jsem porušil zákonnou podmínku inkompatibility funkce člena Rady Ústavu pro studium totalitních režimů (dále jen „Rady“), a tím porušil zákon č. 181/2007 Sb. (dále jen „zákon“), a na základě svých následných vývodů a spekulací zpochybňuje platnost mého zvolení za člena Rady.

Pan dr. Portmann zakládá obsah svého Upozornění na svém osobním názoru, že člověk, který je členem politické strany, musí vždy, za všech okolností, 24 hodin denně myslet, mluvit, jednat a rozhodovat se tak, jak mu káže „jeho“ strana. To je ovšem myšlení, které je mě i mnoha dalším zcela cizí. Vždy jsem si uchoval schopnost kritického a nezávislého myšlení, a říkal otevřeně své názory, byť nebyly vždy uvnitř politických stran populární. Nikdy jsem nepodlehł žádnému stranickému diktátu. Jako akademickému pracovníkovi, který již čtrnáct let přednáší na českých vysokých školách, je mi (musí být) cizí představa, že bych měl do svých odborných stanovisek mísit své politické přesvědčení; přesněji řečeno: nemám dvojích názorů: v politice, v mé odborné práci i v osobním životě zastávám stejný názor, vycházející primárně z mého odborného poznání reality a historických událostí. Jako člen Rady jsem nikdy nepodléhal názorům žádné politické strany; ostatně, takový „nátlak“ na mě ani z žádné politické strany nikdy činen nebyl. Svůj hlavní úkol jako člena Rady spatřuji právě v tom, střežit nezávislost této vědecké instituce na politice a politikách. Rád bych také připomněl, že jsem nikdy sám neusiloval o členství v Radě. S návrhem na kandidaturu do Rady jsem byl, jak je všeobecně známo, osloven členy Masarykovy demokratické akademie. Vnímám tento návrh jako projev důvěry v dosavadní výsledky mé odborné práce v oblasti politologie a moderní historie, a nikoliv jako důsledek mého řadového členství v ČSSD. Kandidaturu do Rady jsem přijal jako jistou výzvu a jako příležitost pracovat na reformě Ústavu, který se, bohužel, v době mé kandidatury netěšil nijak velké důvěře odborné ani laické veřejnosti. Mou snahou je především nastavit v ÚSTR standardní pravidla, která platí v každé vědecké instituci, a naplnit literu zákona, podle něhož má ÚSTR především za úkol NESTRANNĚ zkoumat problematiku moderních českých/československých dějin. Tato pravidla standardní vědecké práce v ÚSTR od jeho samotného vzniku bohužel nastavena nebyla. Mým cílem je skrze tyto změny zvýšit kvalitu práce, kterou ÚSTR odvádí, a tím také zvýšit prestiž celé instituce u české i u zahraniční veřejnosti.

Důrazně odmítám nepodložená a zcela nesmyslná nařčení ze snahy „v zájmu levice“ ovládnout ÚSTR. Jde mi naopak o to, aby se žádní politici zleva ani zprava již napříště do činnosti ÚSTR a Archivu bezpečnostních složek nevměšovali.

Rozhodnutí, která činím jako člen Rady, vycházejí pouze z mých vlastních odborných názorů, založených na soustavném studiu moderních dějin a politiky, a samozřejmě také z mých snad již bohatých organizačních a řídicích zkušeností, které jsem nabył za deset let působení v manažerských pozicích na vysokých školách. Historické události neinterpretuji „stranickým“ pohledem, ale pouze na základě racionálního vědeckého přístupu, podle zásad a s uplatněním metod, které mě během studií naučili profesori Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (hledání pravdy, posuzování historických

událostí bez emocí a zášti, při respektu k historickým pramenům a na základě kritického pochybování o dříve vyřčených interpretacích¹).

Dovolte mi tedy, abych se k některým jednotlivým „argumentům“ pana dr. Portmanna vyjádřil zcela konkrétně:

1. Pan dr. Portmann zpochybňuje platnost mého zvolení členem Rady na základě interpretace, podle níž se porušení zákona měli dopustit senátoři a senátorky tím, že mě volili, aniž bych splňoval podmínky pro volbu stanovené zákonem. K tomu mohu říct pouze to, že jsem postupoval tak, jak se obvykle postupuje v případech volby do veřejné funkce, neslučitelné se členstvím v politické straně. Předložil jsem senátorkám a senátorům Čestné prohlášení ze dne 26. 1. 2013, v němž jsem slíbil, že ke dni zvolení členem Rady pozastavím členství v České straně sociálně demokratické. S vědomím tohoto slibu mě senátorky a senátoři volili. Pan dr. Portmann zřejmě neví, že tento postup je při volbách běžný. Protože jsem nemohl vědět, že budu Senátem do funkce člena Rady zvolen (jak se mylně domnívá pan dr. Portmann), považoval jsem za zcela samozřejmé, že nemám žádný důvod zbavovat se Ústavou zaručeného práva na členství v politické straně a opouštět řady jejích členů jen z důvodu pouhé kandidatury. Vystoupení z politické strany je závažným a zodpovědným rozhodnutím jak pro jednotlivce, tak pro politickou stranu. Argumentaci pana dr. Portmanna, z níž vyplývá, že jsem měl „preventivně“ vystoupit ze strany již před volbou členů Rady považuji za zcestnou. Nedovedu si představit, že bych ještě před volbou z politické strany vystoupil, a v případě nezvolení do Rady bych znovu o vstup žádal. Tento můj názor potvrzuje také stanovisko Kanceláře Senátu č. j. 14552/2004/S z 15. 12. 2014, citované panem dr. Portmannem: *„Pokud by Senát od kandidáta na funkci člena Rady vyžadoval, aby nebyl v neslučitelné funkci, resp. členem politické strany nebo hnutí, již v době volby, bylo by to v rozporu nejen se zákonem, ale též s čl. 21 Listiny základních práv a svobod, který garantuje občanům rovné podmínky přístupu k voleným a jiným veřejným funkcím.“* Pokud pan dr. Portmann k tomu dodává, že s takovým názorem *„nelze souhlasit“*, jde zřejmě jen o jeho osobní názor.

Považoval jsem za zcela samozřejmé, že v případě mého zvolení politickou stranu neprodleně opustím, abych dostal podmínkám zákona.

Jak uvádí pan dr. Portmann, Volební komise Senátu na svém jednání dne 7. 3. 2013 konstatovala, že všichni řádně navržení kandidáti, tedy včetně mé osoby, splňují podmínky volitelnosti stanovené zákonem č. 181/2007 Sb. Toto konstatování jednoznačně svědčí o tom, že formu a obsah mnou předloženého Čestného prohlášení Volební komise Senátu plně akceptovala. Pokud by Volební komise dospěla k názoru, že **už jako kandidát** na členství v Radě **před zahájením volby** členů Rady **nesmím** být členem politické strany, jistě by mi to včas sdělila.

2. Pan dr. Portmann cituje stanovisko Kanceláře Senátu č. j. 14552/2004/S z 15. 12. 2014 *„Požadavek vzdání se neslučitelné funkce, resp. členství v politické straně nebo hnutí, je ...nutno naplnit nejpozději ke dni ujmutí se funkce člena Rady“*, interpretuje jej ovšem zjevně v rozporu s další částí tohoto stanoviska, které říká: *„odstranění inkompatibility již v okamžiku*

---

¹ Vycházím zde z tzv. konceptu falzifikace Karla R. Poppera: základem vědeckého poznání tedy není verifikace (potvrzení), ale *falzifikace*. Pouze ta teorie, kterou je možné podrobit falzifikaci, tedy vystavit ji možnosti vyvrácení, je vědecká, tím větší hodnotu má pro vědu. Netřeba trvat na tom, co teorii potvrzuje; spíše hlídat to, co by ji mohlo vyvrátit. Konečnou, definitivní jistotu naší přesné znalosti pravdy nemůžeme mít nikdy, k pravdě se můžeme pouze přibližovat neustálým vylučováním falzifikovaných teorií. K vývoji vědy dochází právě díky falzifikaci: tím, že něco popřeme, získáváme nový prostor pro otevření dalších, nových otázek.

zvolení nelze pro neproveditelnost spravedlivě požadovat.“ Přesto mohu konstatovat, že tuto inkompatibilitu jsem odstranil právě tím, že jsem uskutečnil to, co jsem čestně prohlásil a dne 20. 3. 2013 jsem přerušil své členství v ČSSD.

K tomu lze ještě dodat, že zákon definuje pravomoci Rady v § 9 jako pravomoci, které jsou činěny formou rozhodnutí, jmenování, schvalování a jako takové mohou být plně vykonávány pouze na řádně svolaném oficiálním jednání Rady; mimo tato jednání člen Rady žádné pravomoci ze zákona nevykonává, a ani mu nepřísluší. Jak je možno doložit ze zápisů z jednání Rady, po svém zvolení jsem se jako člen Rady poprvé zúčastnil jednání Rady dne 26. 3. 2013, tedy šest dní poté, co jsem (dne 20. 3. 2013) přerušil své členství v České straně sociálně demokratické. Teprve tehdy, tedy dne 26. 3. 2013 jsem se ujal své funkce a mohl začít řádně vykonávat pravomoci člena Rady. Tvrdí-li tedy pan dr. Portmann, že *„zákon zásadně nepřipouští dočasný souběh členství v Radě ÚSTR a členství v politické straně či politickém hnutí“*, pak musím – vzhledem k výše citovanému stanovisku kanceláře Senátu – konstatovat, že pan dr. Portmann nemá pro své tvrzení žádné právně relevantní a konzistentní důkazy/argumenty.

Za urážlivou považuji další spekulaci pana dr. Portmanna, když se na str. 25 svého „právního rozboru“ snaží dokázat, že jsem se dopustil podvodu tím, že jsem antidatoval dopis, kterým jsem dne 20. 3. 2013 přerušil své členství v ČSSD. Pan dr. Portmann bezpečně ví, že tento dopis *„s uvedenou datací 20. března 2013 ve skutečnosti nevznikl tohoto dne, ani následujícího dne, nýbrž později.“* Uvedený dopis jsem ve skutečnosti ve svém počítači napsal již dne 5. 3. 2013 v 16:27h, a měl jsem jej v počítači uložený pro případ, že skutečně budu zvolen členem Rady. Volba, jak známo, proběhla dne 20. 3. 2013 v podvečerních hodinách, a výsledek volby byl na plénu Senátu zveřejněn dne 21. 3. 2013 kolem 9:00h ráno. Poté, co jsem si o několik minut později tuto zprávu přečetl ze stenoprotokolu ze schůze Senátu na internetových stránkách Senátu, jsem dopis o přerušení členství vytiskl, podepsal a během dne předal předsedovi místní organizace ČSSD v Dobříši. Na řádné schůzi místní organizace, která se konala také 21. 3. 2013 v podvečerních hodinách, byl tento dopis projednán a vzat na vědomí.

3. Pan dr. Portmann sice správně **cituje** článek č. 6 Stanov ČSSD, platný v době mé kandidatury do Rady, bohužel jej však **interpretuje** zcela mylně, pokud konstatuje, že „přerušeni členství“ nepředstavuje plnohodnotné vystoupení ze strany a tudíž nesplňuje podmínku volitelnosti do funkce člena Rady. Článek 6. („Přerušeni a obnovení řádného členství v ČSSD“) plní ve Stanovách právě funkci pravidla, upravujícího situaci, ve které se mohou běžně, podobně jako já, ocitnout stovky členů politické strany kandidujících na veřejnou funkci, neslučitelnou se členstvím v politické straně. Právě z toho důvodu Stanovy zavádějí institut přerušeni členství, která znamená právě to, že člen strany přestává být členem strany na dobu, po kterou zastává veřejnou funkci, neslučitelnou se členstvím v politické straně. Podotýkám zároveň, že institut přerušeni členství je konstruován tak, že člen strany **oznamuje** orgánům strany, že přestává být členem strany; okamžikem tohoto písemně učiněného oznámení přestává být členem strany. Místní organizace strany je povinna takovému oznámení vyhovět a nemůže jej odmítnout. Zároveň je tímto okamžikem tato osoba vymazána z rejstříku členů strany, vedeném v ústředí politické strany. Stejně tak, po skončení členství ve veřejné funkci neslučitelné se členstvím v politické straně se daná osoba sama rozhodne, zda **požádá** o obnovení členství, či nikoliv. V obou případech se tedy jedná o suverénní rozhodnutí dané osoby, nikoli politické strany. Pokud se totiž daná osoba rozhodne po skončení veřejné funkce nepožádat o obnovení členství ve straně, nahlíží se na něj tak, že pokračuje jeho **nečlenství** ve straně. Z výše uvedeného výkladu jasně vyplývá, že přerušeni členství ve straně daná osoba přestává být členem strany, a tedy zcela splňuje podmínku pro volbu do

veřejné funkce, vylučující toto členství. Pokud se pan dr. Portmann (ve snaze dokázat, že „přerušeni členství“ není totožné s „ukončením členství“) odvolává na čl. 4 odst. 2 Stanov ČSSD, pak musím konstatovat, že i tato jeho domněnka je mylná. Zmiňovaný článek Stanov ČSSD řeší pouze otázku neslučitelnosti se členstvím v jiné politické straně a kandidatury dané osoby na veřejnou funkci bez souhlasu orgánů ČSSD. To ovšem nijak nesouvisí s výkonem veřejné funkce, do které byla daná osoba zvolena, a už vůbec tento článek Stanov nezakládá právo politické strany jakkoli ovlivňovat danou osobu při výkonu veřejné funkce. Pokouší-li se pan dr. Portmann svůj názor („přerušeni řádného členství v této politické straně na základě žádosti jejího řádného člena...nezakládá stav, který by se mohl právem nazvat nečlenský poměr k tomuto politickému subjektu“) podepřít údajným rozporem mezi pojmem „řádný člen“ a „člen“ ve Stanovách ČSSD, spekuluje-li v této souvislosti o jakémsi „vztahu vzájemné závislosti“, a dokonce dovozuje-li z výše uvedených spekulací závěr, že „tento vztah závislosti z pozice člena ČSSD s přerušným členstvím není možno vykládat jinak než jeho přetrvávající členský poměr ke konkrétní politické straně“, pak mi nezbývá než označit tento názor za účelovou dezinterpretaci. Stanovy ČSSD naopak jasně rozlišují mezi právy člena a nečlena strany, přičemž za nečlena strany jednoznačně považují toho, kdo vystoupil či přerušil členství, nebo toho, komu bylo členství pozastaveno či zrušeno.

4. Pan dr. Portmann dále ve svém „Právním rozboru“ naznačuje, že také má nominace na člena Rady ze strany Masarykovy demokratické akademie (MDA) možná neproběhla v souladu s předpisy tohoto občanského sdružení. Správně cituje čl. 15, odst. 7 Stanov MDA, podle nichž předseda MDA „jedná jménem akademie a stvrzuje svým podpisem její akty“. Nominaci mé osoby do funkce člena Rady podepsal tehdejší předseda MDA, a jednal tedy podle mého názoru zcela v souladu s předpisy MDA. Ostatně, pokud by o správnosti tohoto postupu měla jakékoli pochybnosti Volební komise Senátu, jistě by na to upozornila.

Vážený pane předsedo, funkce člena Rady jsem se ujal se vší odpovědností a nikdy jsem nezapochyboval o tom, že má volba je platná, navíc z tak spekulativních důvodů, které uvádí pan dr. Portmann. Názory uvedené ve stížnosti jsou absurdní a osobně mě urážejí. Doufám, že je sbor senátorů posoudí zcela objektivně a s ohledem na platnou legislativu.

S přáním všeho dobrého a v úctě

PhDr. Jan Bureš, Ph.D., v.r.